

Rzeszów, 15 maja 2023 r.

Dr hab. Marcin JURGILEWICZ, prof. PRz
Politechnika Rzeszowska im. I. Łukasiewicza

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pani mgr Edyty Wcisło
pt.: *Bezpieczeństwo osobiste ratownika medycznego
jako element podwyższenia poziomu sprawności działania systemu
Państwowe Ratownictwo Medyczne*

przygotowanej pod kierunkiem naukowym Pana prof. dra hab. Roberta Sochy
oraz promotora pomocniczego Pani dr Pauliny Polko

W związku z powołaniem mojej osoby na recenzenta w przewodzie doktorskim Pani mgr Edyty Wcisło przedstawiam recenzję rozprawy doktorskiej pt.: *Bezpieczeństwo osobiste ratownika medycznego jako element podwyższenia poziomu sprawności działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne*, której promotorem jest Pan prof. dr hab. Robert Socha, a promotorem pomocniczym Pani dr Paulina Polko z oceną pozytywną oraz wnioskiem o przeprowadzenie dalszych czynności przewodu doktorskiego zmierzających do nadania Pani mgr Edycie Wcisło stopnia naukowego doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

1. Znaczenie podjętego tematu rozprawy doktorskiej

Temat rozprawy doktorskiej Pani mgr Edyty Wcisło jest przykładem wyzwania naukowego, którego podjęcie należy ocenić wysoce pozytywnie. Funkcjonujący bowiem system Państwowe Ratownictwo Medyczne w Polsce pełni w państwie szczególną rolę w kształtowaniu bezpieczeństwa zdrowotnego, zaś udzielanie świadczeń zdrowotnych, czy podejmowanie medycznych czynności ratunkowych wymagają zaangażowania wielu osób, w tym głównie ratowników medycznych. Z kolei praca zespołów ratownictwa medycznego jest narażona na liczne zagrożenia, a od poziomu bezpieczeństwa osobistego poszczególnych członków tego zespołu, jak też właściwego przygotowania głównie ratowników medycznych będzie zależała sprawność całego systemu ratownictwa medycznego. Na te zależności Doktorantka słusznie zwraca uwagę (s. 8-9) pogłębiając jednocześnie w sposób naukowy zakreśloną problematykę, co też potwierdza lektura rozprawy, tym samym tak przyjęta konstrukcja dysertacji naukowej przesądza o randze wybranego tematu oraz o jego oryginalności.

Rozważania ujęte w rozprawie doktorskiej poświęcone złożoności systemu ratownictwa medycznego przy jednoczesnej zmienności współczesnych zagrożeń oddziałujących na tą sferę stawiają służbom ratowniczym, a zwłaszcza ratownikom medycznym liczne wyzwania, co też implikuje konieczność systematycznego podnoszenia ich umiejętności teoretycznych i praktycznych.

Poza tym Doktorantka słusznie zauważyła, że problematyka dotycząca bezpieczeństwa ratownika medycznego nie stanowi przedmiotu stosunkowo częstych rozważań naukowych, tym samym uzasadnione stało się podjęcie naukowej analizy traktującej w sposób kompleksowy zjawisko bezpieczeństwa osobistego ratowników medycznych oraz doskonalenie sprawności działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (dalej zwany skrótem PRM). Tym samym znaczenie podjętego tematu w rozprawie doktorskiej należy uznać za interesujące, a jednocześnie istotne wyzwanie badawcze.

2. Ogólna charakterystyka rozprawy doktorskiej

Recenzowana dysertacja naukowa to dzieło opracowane w sposób nad wyraz rzetelny. Treść rozprawy obejmuje 273 strony i składa się z kilku części: wstępu (s. 6-12), pięciu rozdziałów (s. 13-218), zakończenia (s. 219-224), bibliografii (s. 225-258) obejmującej: piśmiennictwo naukowe, akty prawne różnej rangi, inne dokumenty, netografię, jak również wykaz fotografii, rysunków, tabel i wykresów (s. 259-261) i załącznika w postaci kwestionariusza ankiety (262-269) oraz streszczenia w języku polskim i angielskim (s. 270-273).

3. Ocena metodologiczna i merytoryczna rozprawy doktorskiej

Przedmiot badań ujęty w recenzowanej rozprawie doktorskiej został sprowadzony do bezpieczeństwa osobistego ratownika medycznego udzielającego medycznych czynności ratunkowych w zespołach ratownictwa medycznego. Celem poznawczym dysertacji naukowej była diagnoza uwarunkowań działania zespołów ratownictwa medycznego na miejscu zdarzenia, z kolei celem użytkowym było określenie kierunków doskonalenia na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa osobistego ratownika medycznego w aspekcie sprawności działania systemu PRM. Doktorantka sformułowała także poprawnie ogólny problem badawczy w formie pytania o kierunki doskonalenia działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa osobistego ratownika medycznego w aspekcie sprawności działania systemu PRM. Uzupełnieniem ogólnego problemu badawczego stały się też szczegółowe problemy badawcze sprowadzające się między innymi do pytań o: rodzaje czynników wpływających na bezpieczeństwo osobiste ratownika medycznego, organizację i prowadzenie działań systemu PRM, jak też potrzeb w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osobistego ratownikowi medycznemu (s. 22-23). Ponadto Doktorantka sformułowała też hipotezę badawczą, która brzmi: „Ratownictwo medyczne w Polsce wykonuje zadania w oparciu

o obowiązujące regulacje prawne. Przy czym brak jest przepisów określających szczegółowy zakres działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa osobistego ratownika medycznego na miejscu zdarzenia. Jeżeli zatem przygotowanie ratownika medycznego, w obszarze bezpieczeństwa osobistego, do podejmowania medycznych czynności ratunkowych na miejscu zdarzenia będzie realizowane w oparciu o jednolity program szkoleniowy, mający podstawę prawną i uwzględniający wnioski z doświadczeń krajowych i międzynarodowych, jak również zostaną wypracowane w tym zakresie reguły współdziałania z podmiotami krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, wówczas nastąpi wzrost bezpieczeństwa osobistego ratownika medycznego, co z kolei wpłynie na sprawność działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne". Z kolei uzupełnieniem tak sformułowanej hipotezy badawczej było przyjęcie hipotez szczegółowych, które pozwoliły Doktorantce wytyczyć poszczególne etapy postępowania w procesie badawczym, jak też określić szczegółową procedurę badawczą (s. 24).

Pośród metod badawczych wykorzystanych w rozprawie doktorskiej znalazły się: analiza jakościowa i ilościowa, synteza, porównanie, abstrahowanie, uogólnienie oraz wnioskowanie dedukcyjne i indukcyjne. Ponadto przez wzgląd na interdyscyplinarny charakter podjętego problemu badawczego Doktorantka wykorzystwała też metodę sondażu diagnostycznego, w celu poznania opinii i poglądów osób zajmujących się problematyką przyjętą w dysertacji naukowej.

Proces badawczy, który został przeprowadzony przez Doktorantkę jest zasadny i został szczegółowo opisany w pierwszej części rozprawy pt.: „Założenia badawcze”, tym samym z metodologicznego punktu widzenia dysertacja naukowa została opracowana w sposób prawidłowy. Aspekt merytoryczny rozprawy doktorskiej został zawarty w poszczególnych jej częściach. I tak, w pierwszej kolejności Doktorantka opisała istotę bezpieczeństwa osobistego ratownika medycznego ukazując bezpieczeństwo osobiste w ujęciu nauk społecznych,

psychologiczne i kulturowe aspekty bezpieczeństwa, czynniki wpływające na budowanie i utratę poczucia bezpieczeństwa osobistego ratownika medycznego, jak też wpływ utraty poczucia bezpieczeństwa osobistego ratownika medycznego na sprawność działania systemu PRM. Następnie Doktorantka ukazała doświadczenia polskiej służby zdrowia w realizacji zadań polegających na zapewnieniu pomocy osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego opisując organizację ochrony zdrowia w niepodległej Polsce, problem służby zdrowia w PRL-u, system ochrony zdrowia po roku 1989, jak również przedstawiła historię ratownictwa medycznego. W kolejnej części dysertacji naukowej dokonano analizy prawno-organizacyjnych uwarunkowań funkcjonowania systemu PRM ukazując podstawy prawne obowiązujące w tym obszarze, organizację działania, zadania zespołów ratownictwa medycznego, jak też funkcjonowanie ratownictwa medycznego na świecie na przykładzie wybranych państw. Z kolei ostatnia część rozprawy obejmuje rekomendacje na rzecz podwyższenia poziomu sprawności działania systemu PRM, której przedmiotem były regulacje normatywne, procedury postępowania, założenia szkoleniowe, jak też reguły współdziałania.

W zakończeniu rozprawy Doktorantka sformułowała stosowne wnioski oraz rekomendacje w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osobistego ratownika medycznego, a tym samym zwiększenia sprawności działania systemu PRM formułując potrzebę m.in.: opracowania programu doskonalącego w przedmiocie zagrożeń w pracy ratowników medycznych w celu właściwego przygotowania ich do działania oraz zapewnienia bezpieczeństwa osobistego; wdrożenia zmian w przedmiocie samokształcenia ratowników medycznych obejmujących zagrożenia dla ich bezpieczeństwa osobistego; opracowania procedur postępowania na wypadek wystąpienia różnego typu zagrożeń, czy przeprowadzania szkoleń praktycznych przy współudziale innych podmiotów, z którymi podczas występujących zagrożeń współpracuje system PRM w celu ochrony ludności (s. 221).

Recenzowana dysertacja naukowa przy jej całościowej ocenie pozytywnej tak w ujęciu metodologicznym, jak również merytorycznym skłania do sformułowania zastrzeżenia. I tak, Doktorantka w ramach prowadzonej analizy prawno-organizacyjnych uwarunkowań funkcjonowania systemu PRM pominęła własną ocenę obowiązujących w tym zakresie regulacji normatywnych. W związku z tym liczę, że w trakcie obrony Doktorantka zaprezentuje krytyczne stanowisko w przedmiocie regulacji prawnych traktujących system PRM.

Pomimo sformułowanego zastrzeżenia nie formułuję innych sugestii do przeprowadzonego toku wywodów w rozprawie doktorskiej.

4. Ocena redakcyjna rozprawy doktorskiej

Recenzowana dysertacja naukowa, jak już wskazałem jest przykładem rzetelnie opracowanego dzieła naukowego zarówno pod kątem zastosowanej w niej terminologii, jak też w aspekcie techniczno-redakcyjnym, a zdarzające się drobne usterki pisarskie nie wpływają umniejszająco na wartość merytoryczną całości opracowania.

5. Wniosek końcowy

Podsumowując, stwierdzam że recenzowana rozprawa doktorska autorstwa Pani mgr Edyty Wcisło pt.: *Bezpieczeństwo osobiste ratownika medycznego jako element podwyższenia poziomu sprawności działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne*, której promotorem jest Pan prof. dr hab. Robert Socha, a promotorem pomocniczym Pani dr Paulina Polko spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789 z późn. zm.), tym samym wnioskuję do Rady Dyscypliny Nauki o Bezpieczeństwie Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej o dopuszczenie ww. Autorki recenzowanej rozprawy do dalszych etapów postępowania doktorskiego.

